

hyacint - 1. rastlina z čeľade ľaliovitých; pochádza z východného *Stredozemia*, pestuje sa v početných farebných variantoch, najmä v *Holandsku*; pozri *holandská záhrada*

2. priehľadný, oranžovo-hnedý až červeno-hnedý *zirkon* drahokamovej kvality; jeden z dvanástich *drahokamov*, ktoré tvorili *základné kamene Nebeského Jeruzalema*

Hyacint – gréc. starogr. Ὑάκινθος /Hyakinthos, lat. Hyacinthus

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Hyakinthos>

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Merry-Joseph_Blondel,_The_Death_of_Hyacinthus.jpg

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Hyakinthos>

-v *gréckej mytológii* staršie vegetačné božstvo, ktoré neskoršie nahradil *Apolón* > príbeh Hyacinta zabitého neúmyselne Apolónovým diskom odráža túto následnosť; krv Hyacinta premenil na kvet; pozri *Apolón a Hyacinthus*

- v *gréckej mytológii* syn spartského kráľa Amykla a jeho manželky Diomédy; niektoré zdroje uvádzajú, že otcom bol spartský kráľ Oibalos; Hyacint bol veľmi krásny muž, nebolo teda divu, že sa jeho priateľom stal boh Apolón; boh západného vetra *Zefyros* o jeho priazeň tiež usiloval, ale Hyacint si ho nevšimol; niektoré antické zdroje uvádzajú, že ešte pred Apolónom bol Hyacintovým priateľom slávny grécky básnik Thamyris; o týchto mužoch sa tvrdilo, že to boli prví muži, ktorí boli milencami (pozri *homosexualita, pederast*); Apolón sa však Thamyrida ľahko zbavil; chválenkár Thamyris o sebe rozširoval, že v speve prekoná aj samotné *Múzy*; Apolón to Múzam povedal a Thamyridov osud bol spečatený; v súťaži, ktorá nasledovala, Thamyris s Múzami samozrejme prehral a tie ho potom potrestali tak, že ho zbavili zraku, hlasu i pamäte

Hyacint (svätec) - (†1257); *dominikánsky* mních narodený v Sliezsku; v Ríme vstúpil do *rádu* a bol vyslaný ako misionár do Poľska a susedných krajín; zobrazovaný v dominikánskom umení; kľáčí pred sv. *Dominikom* a je pripravený prijať dominikánsky habit pred svojím odchodom na sever; v barokovom maliarstve kľáčí pred zjavením *Panny Márie*, ktorá mu sľubuje, že sa zaňho prihovorí u *Krista* (pozri *Madona v ochrannom plášti, Matka milosrdná*); legenda mu pripisuje početné zázraky: pri útoku tatárskych hôrd vyniesol z chrámu *monštranciu* a ťažkú sochu Panny Márie a odniesol ich do bezpečia - preniesol ich bez poškodenia cez rieku Dneper (alebo podľa iných prameňov Dnester); vidieť ho, ako ho sprevádzajú anjeli a pomáhajú mu niesť náklad

Heinz-Mohr v súvislosti so symbolikou *plášťa*: svätci *František z Pauly*, Hyacint a *Raimund z Pennafortu* použili svoj plášť ako čln na prekročenie morských úžin a riek

N. Colombel: Sv. Hyacint odnáša sochu Panny pred nepriateľmi kresťanského mena (1686-1694)

sv. **Hyacintus** - kresťanský mučeník z 3.st.; pozri *kresťanskí svätci*

http://en.wikipedia.org/wiki/Protus_and_Hyacinth

Sv. Eugénia s Protusom a Hyacintom (miniatura rukopisu, 14.st.)

Hyagnis - v gréckej mytológii hudobník z družiny Kybely, podľa jednej verzie otec Marsya; pozri *hudba*

Hyakinthos - gréc.; *Hyacint*

Hyakkai Zukan – **jap.** 百怪図巻; Kniha sto démonov; zbierka obrazových zvitkov obdobia Edo od japonského umelca Sawaki Suushi; bola dokončená v roku 1737; zvitky tvoria nadprirodzený *bestiár*, zbierku strašidiel, duchov a monštier, z ktorých namaľoval Suushi na základe literatúry, folklóru a iných umeleckých diela; práce mali hlboký vplyv na následné obrazy *Yokai* v Japonsku po celé generácie

https://en.wikipedia.org/wiki/Hyakkai_Zukan (prehľad démonov a monštier)

hyalit - 1.sklovito priehľadná odroda *opálu*; pozri *drahokamy a polodrahokamy*

2.čierne nepriehľadné *sklo* s prímiesou čadiča a kysličníkov kovov, vyrábané v 2.štvrtine 19.st.; zdobené *chinoseriami*, figurálnymi scénami alebo ornamentom v zlatej fólii

hyalografia - *tlač zo skla*

Hybbenová Jarmila - (*1956); lekárka, umelkyňa autodidaktička, žijúca v Kráľovej Lehote; pozri *audodidakt*

J. Hybbenová: Cesta do stredu zeme (enkaustika na papieri, 2015)

J. Hybbenová: Bez názvu (enkaustika na papieri, 2015)

J. Hybbenová: Bez názvu (enkaustika na papieri, 2015)

J. Hybbenová: Bez názvu (enkaustika na papieri, 2015)

Hyde Park - mestská štvrť *Londýna* s parkom; v jeho časti zvanej Hyde Park Corner sa konajú neformálne rečnícke vystúpenia a diskusie; porovnaj newyorský *Central Park*; pozri *sad, záhrada*

hydina - pozri *sliepka, kohút, hus, kačka; vták*; M. D'Hondecoeter

M. D'Hondecoeter: Bantamská hydina a holuby pri rieke Beyond (17.st.)

P. de Vos: Líška a hydina (17.st.)

V. Campi: Predavači hydiny (1580)

hydrát hliníku - Smith: *farbivo anorganické*; chemicky: $3\text{Al}_2\text{O}_3 \cdot \text{So}_3 \cdot 9\text{H}_2\text{O}$ hydroxid hlinitý s rôznymi podielmi bazického síranu hlinitého (8-10% síranu); v indexe farieb pod názvom Pigmentová bieloba 24; farba biela; *opacita*: priehľadná v olejoch; bežne zrážaná farba pre *moreny*; plnidlo pre *farby olejové*; dobrá roztiakavosť; pripravuje sa zmiešaním kalcinovanej sody alebo žieravej alkálie so síranom hlinitým alebo draselným, sodíkom alebo amonným ledom; nezamieňať s oxidom hlinitým, ktorý je menej nepriehľadný; pozri *pigmenty a farbiva biele*

Hydra - 1. grécka príšera *Hydra lernská*

2. stredoveké monštrum *hydrus*

Hydra lernská - gréc. *Υδρα* – „voda“; v *gréckej mytológii* obluda podobe vodného hada s deviatimi dračími hlavami; dcéra *Týfóna* a *Echidny*; sestra *Chimairy*, *Sfinx* a *Kerbera*; pustošila okolie Argolského zálivu; z každej useknutej hlavy jej vyrástli dve nové, z ktorých jedna bola *nesmrteľná*; Hydru usmrtil ju *Hérakles* za pomoci priateľa *Iolaa* ako svoju druhú z 12 úloh (pozri *Eurystheus*; *rak*); žľoch Hydry potom napustil svoje šípy (pozri *Cheirón*, *Tolos*); pozri *teralógia*, *monštrá*

-v gréckej mytológii, Hydra bola netvor v podobe hada s jedovatým dychom; žila v podzemných vodách; je tiež nazývaná *Lernean Larksbane*, pre množstvo svojich hláv; lernská nazvaná podľa zdevastovanej krajiny neďaleko od Argos, v blízkosti jazera Lerna, pod ktorého vodami bol vchod do *podsvetia* mŕtvych, ktoré Hydra strážila; žila na kopci pri prameni *Amymone*

Biedermann v súvislosti s heslom *havran*: podľa jednej verzie ho *Apolón* nechal havrana sčernieť z testu zato, že ho raz poslal po pohár *živej vody*, ktorú chcel odovzdať ako obeť *Diovi*; havran však cestou vyhladol a dostal chuť na *figy*, tie však boli zelené; počkal, kým dozrejú a až potom sa vrátil, pravdaže s prázdny pohárom; boh ho premenil na súhvezdie (*Havran* - *Corvus*) a umiestnil na oblohu pred naklonený pohár vody (súhvezdie *Crater*), z ktorého sa však nemôže napiť, lebo ho stráži Hydra (súhvezdie *Hydra*)

-zabiť Hydru bola tretia z dvanástich úloh *Herkulesa*; Hydra bola to obluda s hadím telom a deviatimi dračími hlavami, z nich jedna bola *nesmrteľná*; žila v barinách pri meste *Lerny* v *Argolide* a ničila celé okolie, ľudia boli proti nej bezmocní; *Herkules* sa dozvedel, že má pomocníka, obrovského raka s ostrými klepetami; priviedol si tiež pomocníka, najmladšieho syna svojho brata *Ifikla*, statočného *Iolaa*; za lernskými barinami zapálil les, aby odrezal Hydre cestu k ústupu; v jeho plameňoch si potom rozžeravil šípy a zahájil boj; ohnivé strely Hydry však len rozdráždili; vrhla sa na *Herkula*, ale stalo ju to jednu z hláv; okamžite na jej mieste vyrástli dve nové; navyše, na pomoc hydre prišiel aj *rak*; keď sa však zahryzol *Herkulovi* do nohy, *Iolaos* ho dobre mierenou ranou zabil; v okamihu, keď sa prekvapená Hydra pozrela za svojím pomocníkom, *Herkules* vytrhol horiaci strom a upálil jej hlavu; nová sa už neobjavila; teraz už vedel, ako na to: postupne jej usekával hlavy a *Iolaos* jej hneď upaľoval zárodky nových hláv horiacimi poľenami; nakoniec jej odsekol a upálil aj *nesmrteľnú* hlavu; jej ohorené ostatky zakopal hneď do zeme a zavalil balvanom, aby nemohli vyliezť; mŕtvu Hydru pre istotu rozsekal na kúsky a v jej žľči si zakalil šípy; rany po nich sa potom stali nezahojiteľné; za sprievodu obyvateľov oslobodeného kraja sa potom vrátil s *Iolaom* víťazne do *Mykén*; pred *Levou bránou* už však stál hlásateľ *Kopreus* s novou úlohou: zbaviť zem *stymfalských vtákov*

<https://marinni.dreamwidth.org/tag/%D0%BB%D0%B5%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D1%8B+%D0%B8+%D0%BC%D0%B8%D1%84%D1%8B> (mýty a legendy)

<https://marinni.dreamwidth.org/tag/%D0%BC%D0%B8%D1%84%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B5+%D1%81%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F> (mýty a legendy)

<https://marinni.dreamwidth.org/tag/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5+%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%8E%D1%80%D1%8B-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%B8%D0%BB%D0%BB%D1%8E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D0%B8> (mýty a legendy)

<https://marinni.dreamwidth.org/tag/%D0%B1%D0%BE%D0%B3%D0%B8+%D0%B8+%D1%87%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%B0> (mýty a legendy)

[http://sk.wikipedia.org/wiki/Herakles_\(mytol%C3%B3gia\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/Herakles_(mytol%C3%B3gia))

<http://it.wikipedia.org/wiki/Eracle>

<https://marinni.dreamwidth.org/295972.html?thread=5386276>

<https://www.google.sk/search?q=hydra+Lerna&espv=2&biw=1849&bih=995&tbm=isch&imgil=-kJqEd4zsXf->

<FM%253A%253BYZLZ6KcDF4oJ8M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.dlnexus.com%25252Ffan%25252Fart%25252F10414.aspx&source=iu&pf=m&fir=-kJqEd4zsXf->

FM%253A%252CYZLZ6KcDF4oJ8M%252C_&usg=__vfoVRm9Xue3jFOLbolOsg2JQtL4%3D&ved=0CCoQyjc&ei=RtF6VJb2BMA5ON-CgcAJ#facrc=_&imgdii=_&imgrc=-kJqEd4zsXf-

<FM%253A%3BYZLZ6KcDF4oJ8M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.dlnexus.com%252Fgfx%252Fart%252F10414.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.dlnexus.com%252Ffan%252Fart%252F10414.aspx%3B281%3B375>

Herakles zabíja lernskú hydru (antická keramika, 480-470 pr.Kr.)

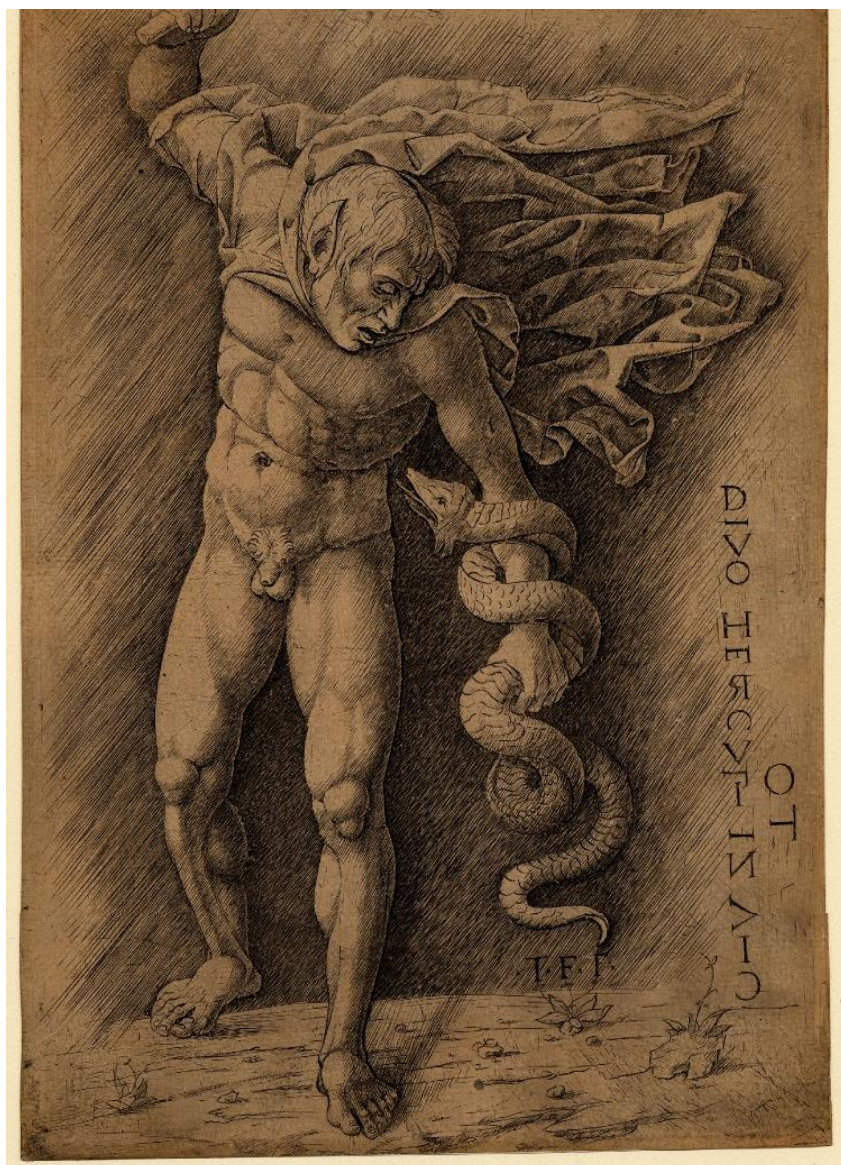
Herakles (rímska kópia Lyssipa)

A. Pollaiuolo: Hercules a Hydra (15.st.)

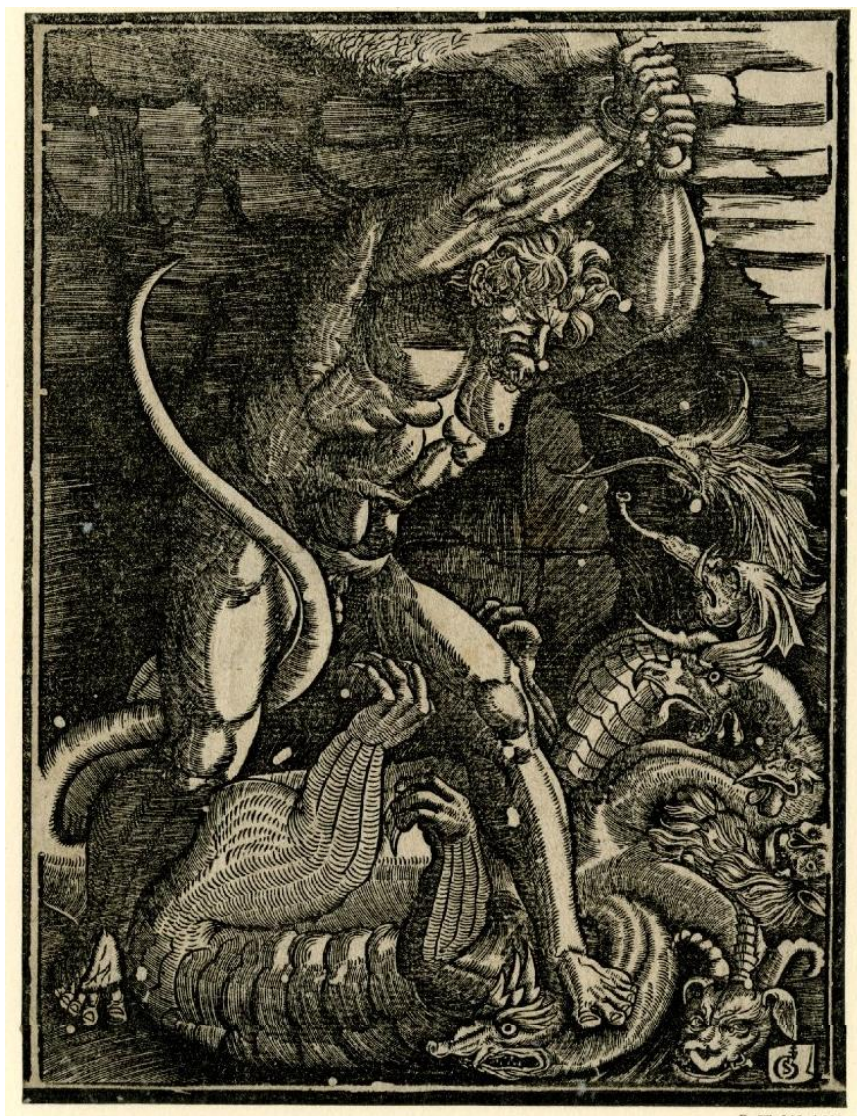
C. Cort podľa F. Florisa st.: Herkules zabíja lernskú Hydru (rytina zo série Dodekathos, 1563)

Škola Mantegnu: Hercules a Hydra (1470-1500)

J. Caraglio podľa R. Fiorentina: Hercules a Iolaus zabíjajú Hydru (1520-1539)

G. Salmon: Heracles zabíja lernskú hydru (rytina, 1528)

G. Salmon: Hydra, ježko a lastovička (ilustrácia z Les Menus propos, drevoryt, 1521)

C. Robetta podľa A. Pollaiuola: Hercules a Hydra (rytina, 1500-1520)

S. Beham: Hercules a Iolaus zabíjajú Hydru (rytina, 1545)

Anonym podľa R. Fiorentina: Hercules zabíja Hydru (rytina, 1552)

Heinrich Aldegrever: Hercules zabíja Hydru (rytina, 1550)

Joannes van Doetecum podľa Hans Vredeman de Vries: Hercules odpočíva po svojej práci (s nemejským levom a Achelaom pri nohách) a Hercules bojuje s Hydrou (rytina, 1562)

Giulio Bonasone: Hercules zbija lernskú hydru (rytina, 1555)

B. Franco: Hercules zbíja lernskú hydru (rytina, 1530-1561)

M. Angolo del Moro: Hercules zabíja lernskú hydru (1537-1586)

Léonard Gaultier: Portrét Henriho IV s gordickým uzlom a zabitou Hydrou (rytina, ilustrácia z Cappelovej „Maxime, prevue, articles, replices et ofres“, 1589-1610)

J. H. Muller podľa A. de Vriesa: Hercules zabíja Hydru (medirytina, 1602)

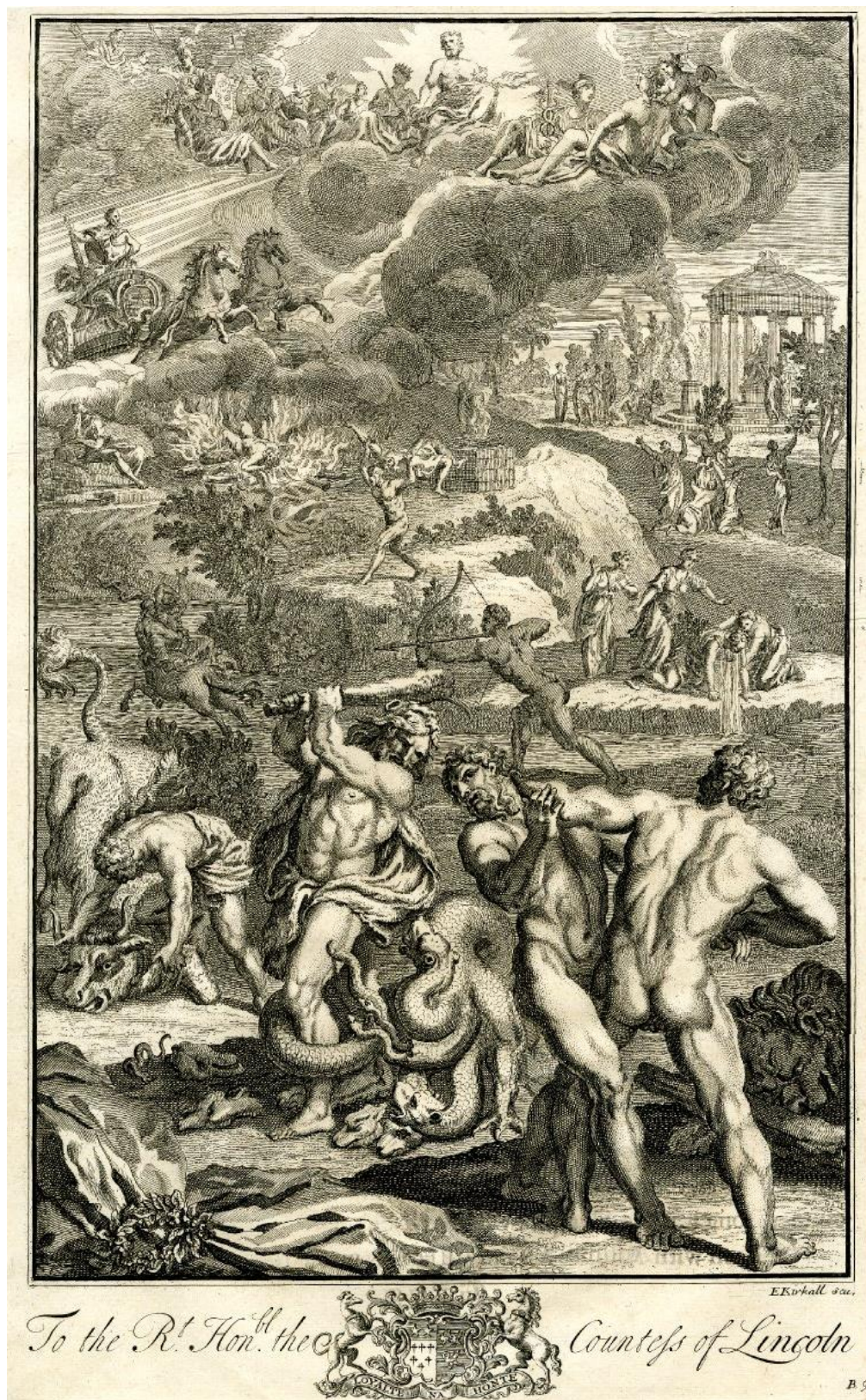
L. Chéron: Hercules (a Iolaos) zabíja Hydru (17.-18.st.)

G. Vandergucht podľa L. Chérona: Hercules (a Iolaos) zabíja Hydru (1690-1725)

Ch. J. Flipart podľa G. Reni: Hercules zabíja Hydru (1700-1750)

E. Kirkall: Život Heracla (rytina, ilustrácia z Ovídiových Metzamorfóz, 1717)

L. Desplaces podľa Giambologna: Hercules zabíja Hydru (rytina, 1710-1739)

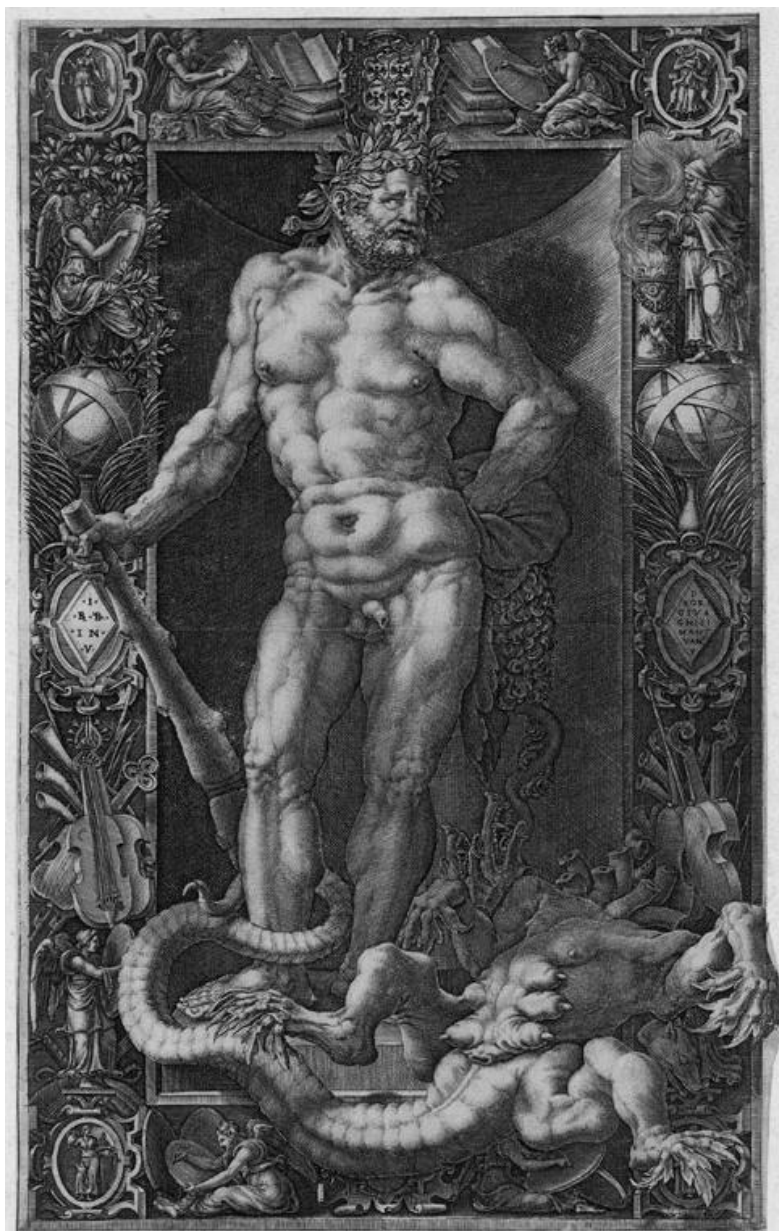
Podľa Debonnevala: Divadelné predstavenie o Herculovi a Hydre s daufhinom a jeho sprievodom v hľadisku (rytina, 1736)

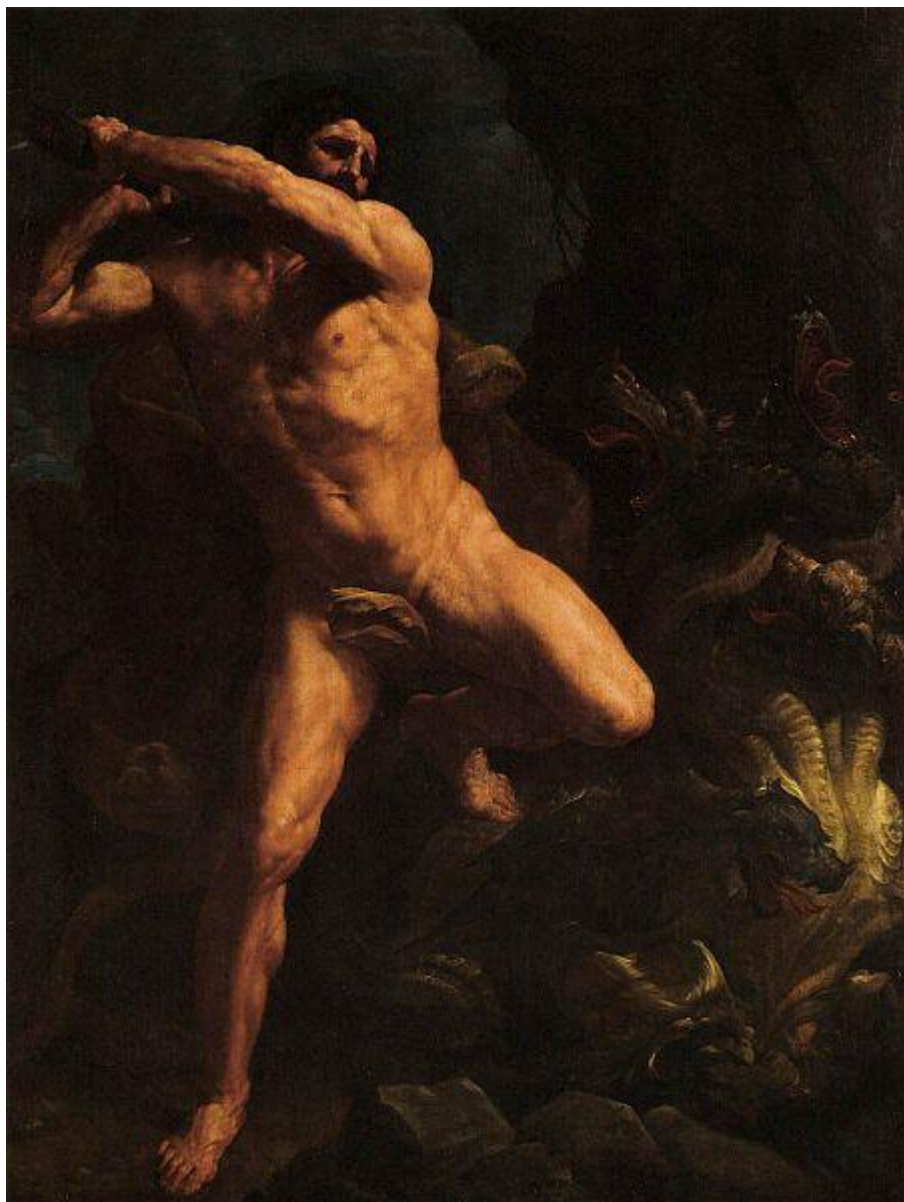
Bratia Saracchiovci: Hercules a Hydra (jaspisový pohár zdobený zlatom a smaltom, vykladaný perlami, diamantmi a rubínmi, 1570)

H. von Aachen: Alegória o bitke Brasov 7. júla 1603 (1604)

G. Ghisi podľa G. B. Bertani: Herkules (rytina, 1558)

G. Reni: Hecules zabíja Hydru Lernskú (1617-1620)

G. Moreau: Herakles a Hydra (1876)

hydria - starogrécka nádoba na vodu s dvoma vodorovnými a jedným zvislým uchom; pozri *antická keramika*
hydrotypia - metóda získavania farebných obrazov založená na prenose farbív medzi dvoma vrstvami želatíny (farbivá rozpustné vo vode); dnes nahradená viacvrstvovými farebnými materiálmi; pozri *tlač*
hydrus - tiež *Enhydros*, *Enidros*, *Hildris*, *Hydra*, *Idra*, *Idres*, *Ydre*, *Ydris*, *Ydrus*; nepriateľ krokodíla, ktorý zabíja zvnútra

Hydrus zabíja krokodíla (stredoveký bestiár)

Hymir - tiež Hymi; v *severskej mytológii* obor, manžel obryne *Hrod* (alebo *Aurbod*); a podľa eddickej básne Hymiskviða bol otcom *Týra* (podľa Prózy Edda bol Hymir strýkom); Hymir patril k starším bohom *Jötnar*, ale mal neutrálny vzťah k mladším bohom *Asom*; podľa legendy žil v *Niflheimu* v obrovskej jaskyni na pláži; bol je majiteľom kotla širokého jednu míľu, v ktorom mohli *Asovia* variť pivo alebo medovinu pre všetkých bohov; Thor sprevádzaný *Odinovým* adoptívnym synom *Týrom* ho od neho získal; Hymir sa zúčastnil s Thorom rybolovu na hada *Jörmunganda*; keď Thor ťahal za lano monštrum z vody, jednou nohou prerazil dno lode; Hymir sa naľakal a lano, na ktorom bol hák s návnadou s volskou hlavou a chyteným hadom, presekol nožom; had následne unikol do mora; podľa jednej verzie keď sa obaja lovci dostali na breh, Hymir odmietol vydať kotol, ktorý Thor chcel na hostinu na pamiatku boha *Baldura*; žiadal Thora, aby predtým rozbil magický pohár; Thor vedel, že je to možné iba ak ho hodí do obrovej tvrdej hlavy; po rozbití pohára vydesený obor kotol vydal; podľa inej Thor obra Hymira zabil; pozri *Jötnar*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Hymir>